

Posudek školitele

Alena Charamzová, Místní elity a veřejný život na Královských Vinohradech 1880 – 1922. Bakalářská práce, FF UK 2011, 60 s. + 13 s. příloh

Z bakalářské práce kolegyně Charamzové, je velmi dobře patrné, že si její téma nevybrala náhodou, neboť má k pražské vinohradské čtvrti silný osobní vztah, což po mém soudu příznivě poznamenalo kvalitu jejího textu. Ten se vyznačuje mj. bezpečnou znalostí místní topografie, jež by studentovi méně zasvěcenému mohla dělat jisté potíže, neboť názvy zdejších ulic, náměstí a sadů prodělaly i zde svůj vývoj. Jako mezníky svého výkladu si autorka vybrala logicky r. 1880, kdy byly Královské Vinohrady povýšeny na město a r. 1922, kdy byly začleněny do Velké Prahy. Dále mohu konstatovat, že i informační základna této práce je na potěšitelné úrovni. Autorka přitom využívá zdařile nejen dobový periodický a neperiodický tisk, nýbrž i ty archivní prameny, jež jí byly zpřístupněny. Bezpečně se též orientuje v dobových statistických údajích.

Solidní je i její záběr do sekundární historické literatury, jež je však v daném případě věnována nejčastěji architektuře, otázkám městského urbanismu a lokálnímu koloritu; méně pak sociálním a kulturním dějinám jako takovým, formování místních elit ze středních vrstev i sofistikovanějším formám vinohradského veřejného života. Tuto společenskou skupinu představuje prostřednictvím životopisných črt vinohradských starostů, nejvlivnějšího vinohradského architekta (Antonín Turek), známého spisovatele a jednoho z „historiků“ města (K. V. Rais), podnikatele ve výrobě cukrovinek a čokolády (František Maršner) a místního rabína (Gustav Weiner). Její text velmi dobře dokládá neobyčejný růst a postupně se prosazující koncepční urbanismus této lokality, jež se stala z mnoha důvodů včetně ekologických velmi přitažlivým místem pro život dobře situovaných českých středních vrstev.

Přestože se zde počet příslušníků německé obcovací řeči pohyboval mezi léty 1880 – 1921 mezi 11, 27 – 6, 87 % a počet vyznavačů židovské víry mezi 3, 51 – 6, 87 % (viz Přílohy, s. 2), zde nedocházelo k výraznějším národnostním či konfesijním konfliktům; sociální konflikty zde byly takřkajíc „vyloučeny“ vzhledem k naprosté početní převaze středních vrstev.

K symbolickému utvrzení lokální identity místních občanů nepochybně přispívala řada staveb, v nichž docházelo v rámci dobového vkusu k účelnému sloučení fenoménu reprezentativnosti s fenoménem funkčnosti. Autorka je si dobře vědoma toho, že tuto roli si svým způsobem dodnes uchovaly Vinohradské divadlo, chrám sv. Ludmily, jenž měl ze symbolického hlediska signalizovat české prvky v univerzálním katolicismu a víceúčelový Národní dům na Vinohradech. Díky modernizačním přestavbám a rozšiřování ji však ztratila původní vinohradská radnice.

K tomu dodávám, že autorce se zvláště zdařilo vystihnout nejen praktické, nýbrž i reprezentativní stránky vinohradského školství, a to nejen se zvláštním zřetelem k různým typům škol, nýbrž i k jejich genderovému a národnostnímu charakteru (s. 41 - 54). Bakalářská práce Aleny Charamzové skýtá též řadu možností, jak v započatém výzkumu pokračovat. Podle mého soudu jde o kvalitní text, jenž velmi rád doporučuji k úspěšné obhajobě.

Praha, 7. 6. 2011

